Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCII Ч. 189. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 3-го ЖОВТНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 3, 1985 No. 189. VOL. XCII

ХОР „ЧАЙКА" І АНСАМБЛЬ „ВЕСЕЛКА" КОНЦЕРТУЮТЬ НА СХОДІ ЗСА

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Після ряду концертів, що їх дали спонзоровані Українським Народним Союзом австралійські мистецькі групи — хор „Чайка" і танцювальний ансамбль „Веселка" в різних містах Канади і ЗСА у вересні, вони дадуть чергові концерти у четвер, 3-го жовтня, у Філядельфії, а після цього виступлять в Юніон, Н.Дж., у п'ятницю, 4-го жовтня.

В Ню Йорку концерт австралійських мистців відбудеться у суботу, 5-го жовтня, в неділю, 6-го жовтня, їх вітатиме у себе громада Рочестеру, Н.Й., а у вівторок, 8-го жовтня, вони виступлять на Союзівці.

Своє гостинне турне по містах Північної Америки австралійські гості закінчать концертом у Лос Анджелесі в неділю, 13-го жовтня.

Ще є квитки на концерт в Юніоні

Юніон, Н.Дж. — Білети на концерт хору „Чайка" і танцювального ансамблю „Веселка", який відбудеться в п'ятницю, 4-го жовтня, в Юніон, Н. Дж., можна ще замовити у таких осіб: Григорій Клименко — 478-0831, Іван Хомко — 472-0989, Іван Блиха — 478-3554, Василь Марущак — 546-6787.

Д-р Б. Гайдукевич виступив на міжнародному симпозіюмі

Дітройт, Миш. — У Гамбургу, Західня Німеччина, від 6-го до 10-го вересня цього року відбувся XVI Міжнародний епілептичний симпозіюм. Такі симпозіюми відбуваються тепер щодва роки в різних частинах світу і на них з'їжджаються спеціялісти для ознайомлення з найновішими методами у лікуванні епілепсії.

Д-р Б. Гайдукевич

Під час згаданого симпозіюму д-р Богдан Гайдукевич виголосив дві доповіді.

Перша на тему „Chronic Valproic Acid Therapy and Incidence of Increases in Venous Plasma Ammonia" звернула на себе велике зацікавлення тим, що вислід цієї праці дає перший раз змогу передбачити які пацієнти мають найбільші шанси дістати негативну реакцію під час лікування вальпроїновою кислотою.

Друга доповідь, на тему „Effect of Phenothiazines on Serum Antiepileptic Drug Concentrations in Psychiatric Patients with Seizure Disorder" є важна тим, що тепер дає змогу на більш раціональне лікування умово хворих, які також мають прояви епілепсії.

Доказом зацікавлення обома темами є те, що перша праця у поширеній версії була опублікована вже при кінці вересня, а друга буде опублікована в грудні цього року у журналі „Therapeutic Drug Monitoring".

Д-р Б. Гайдукевич є директором Клінічної біохемічної лябораторії Епілептичного осередку в Дітройті, Миш.

Д-р Гайдукевич, його дружина Лідія, з дому Смаль, та три сини — Юрій, Андрій і Олександер є членами 20-го Відділу УНС у Дітройті.

Документація самвидаву вийшла німецькою мовою

Ст. Катаринс, Онт. (Т-во св. Софія). — Інформаційна служба євангельської преси, що має свій осідок у Домі євангелицької публіцистики у Франкфурті над Майном, видає щотижнево документацію до актуальних суспільно-політичних питань. „Документації ЕПД", як їх скорочено називають, вживаються широко в мережі „Освіти дорослих", що ведеться добре зорганізовано в різних громадах євангелицьких та інших мирянських клітин. Також західньонімецька преса відмічає появу цієї серії, де в минулому появилися документації до питань екуменізму, Церкви та безробіття, євангелицько-католицького діялогу, пацифістичного руху тощо.

Про правозахисний рух в Україні появилися, від 1977 року почавши, п'ять документацій, переважно переклади українського самвидаву, але також статті та інтерв'ю. Слід пригадати тільки тексти Гельсінкської Групи, оскарження її членів як злочинців, відкритий лист Юрія Бадзя. Документація, що має наголовок „Самвидавні тексти до переслідування уніятських християн в Україні", появилася 22-го липня ц.р. під номером 35/85 і нараховує 44 сторінок великого формату. Від редакції додано такий супровідний текст на обкладинці:

Про правозахисників в совєтській республіці Україні (що сама є членом Об'єднаних Націй) ми протягом років видали низку видань (наприклад 3/77, 45/77, 1/80, 3/82). Там колись активна Гельсінкська група сьогодні розбита; всі її члени за ґратами або на засланні. До цього питання даємо самвидавний звіт про процес проти Валерія Марченка та два листи його матері. Як організаціо-наслідницю в певній ділянці слід уважати дієву в Західній Україні Ініціятивну групу оборони прав віруючих та Церкви в Україні. Виразно національна Греко-Католицька Церква була 1946 року зліквідована Москвою і зазнає відтоді переслідування. Верховний Архиєпископ цієї з Римом з'єднаної Церкви живе у екзилі. Йосип Тереля, співавтор тут цитованої Хроніки був арештований 8-го лютого 1985 року, предсідника Ініціятивної групи засуджено за „наклепи на Совєтський Союз" на три роки таборів праці.

В документацію увійшли такі матеріяли:

Анна-Галя Горбач, „Переслідування українців католиків в Україні". Стаття є передруком з католицького журналу „Інформації та звідомлення — дайджест Сходу". Ця стаття дає огляд дев'яти чисел „Хроніки Української Католицької Церкви в Україні".

• „Переслідувані християни України" — це передрук всіх подібних вісток, що їх принесла хроніка про репресії, арешти, репресії супроти різних осіб та християнських спільнот;

• Заява Ініціятивної групи з

(Закінчення на стор. 4)

У НЮ ЙОРКУ ЗІБРАНО 60,000 ДОЛ. НА ЕНЦИКЛОПЕДІЮ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці та з його ініціятиви створений окремий Громадський комітет вшанували в суботу, 28-го вересня ц.р., проф. Володимира Кубійовича, творця Енциклопедії Українознавства, з нагоди його 85-річчя науковою конференцією та увечері того самого дня бенкетом.

О год. 10-ій ранку, у новопридбаному домі НТШA на 4-ій аве., професор Лойоля університету в Чикаго, голова Історично-філософічної секції, Василь Маркусь відкрив наукову конференцію і висловив жаль, що проф. В. Кубійович, не міг прибути, бо захворів і перебуває у шпиталі. Привітав прибулого з Парижу проф. Аркадія Жуковського. Головуючий на конференції, як найстарший віком дійсний член НТШ ред. Іван Кедрин-Рудницький ствердив, що всі приявні духом з проф. Кубійовичем і він з ними і що він напевно втішиться, коли дістане привіт з підписами всіх приявних. Всі доповідачі трималися докладно визначеного їм терміну 25 до максимум 30 хвилин.

Перший доповідач, д-р Василь Ленцик, професор Духовної Академії у Стемфорді, доповідав на тему „Володимир Кубійович — організатор науки". Доповідач спирався на часописецьких вістках з-перед Другої світової війни. Навів слова останнього голови НТШ у Львові проф. І. Раковського, який прославляв проф. Кубійовича за влаштування 1-ої виставки українських карт у 1935 році у Львові. Проф. Кубійович, казав д-р Ленцик, це батько української картографії. Проф. Кубійович був теж ініціятором відновлення у Німеччині у вересні 1947 року НТШ. Приявними на акті відновлення НТШ були 52 дійсні члени НТШ на чолі із проф. І. Раковським.

Голова НТШ в Америці і президент Головної Ради НТШ д-р Ярослав Падох промовляв на тему „Роля В. Кубійовича у відновленні до НТШ та в організації редакції Енциклопедії Українознавства". Покликувався на власний досвід і співпраці з проф. Кубійовичем. Найбільш прикметною рисою вдачі проф. Кубійовича є завжди змагання до синтези. Своїм винятковим організаційним хистом і своєю подвигідною роботящістю проф. Кубійович нагадує Михайла Грушевського. Коли відновлено НТШ на еміграції в Німеччині не бракувало людей і не бракувало наукових джерел праці, але бракувало грошей. Доповідач був саме тим, який почав збирати на європейській еміграції фонди на працю НТШ, яке негайно відновило видання своїх славетних „Записок".

Д-р А. Жуковський, професор україністики в Сорбонському університеті у Парижі, доповідав на тему „35 років праці над Енциклопедією Українознавства в Сарселі". Увесь той час доповідач співпрацював з проф. В. Кубійовичем. Треба було перебороти труднощі із зорганізуванням співробітників, труднощі фінансового характеру. Проф. Кубійович мав стільки труду над енциклопедією, що жалівся, що не має часу для власної наукової праці. Техніка праці над ЕУ була трудна, дрібна і відповідальна. Сам проф. Кубійович працював по 10, 12 та інколи 14 годин на добу. Треба було подивляти його хист у добиранні собі співробітників. У картотеці в редакції ЕУ у Сарселі є тепер 20,000 карток, і постійно їхнє число збільшується. Після видання тритомової статтейної енциклопедії — видано вже дев'ять томів гаслової і в 1986 році гаслова енциклопедія буде закінчена. Тепер центр уваги звернений на англомовне видання. Тут найперше заслуговує Український Народний Союз, який фінансував двотомову англомовну енциклопедію українознавства. Видано вже перший том англомовної гаслової енциклопедії, вийшло тепер друге видання, приготовляється другий том.

Д-р Ігор Стебельський, професор географії в університеті у Віндзорі, Канада, сам демограф і економічний географ, доповідав на тему „Володимир Кубійович — географ України". Ствердив, що В. Кубійович, як наступник першого українського великого географа Степана Рудницького, є безперечно сьогодні найвидатнішим українським географом. Він займався не тільки фізичною географією, але й демографічною, етнічною, економічною. Опікувався молодими студентами, що студіювали географію і приготовляв кадри молодих фахівців тієї ділянки науки. Був теж автором маси окремих гасел в енциклопедії, редагуючи всі інші.

Проф. В. Маркусь доповідав на тему „Кубійович — історик і мемуарист". Головним предметом студій В. Кубійовича була спершу історія, а географія стояла на другому місці. Згодом географія стала центром зацікавлення В. Кубійовича, але знання історії надзвичайно допомогло йому, головно як демографові і статистикові. Поруч із творами з ділянки географії і статистики В. Кубійович є

(Закінчення на стор. 4)

В Ню Йорку відбудеться демонстрація і концерт

Ню Йорк. — В неділю, 6-го жовтня, заходами УККА, тут відбудеться маніфестація, а відтак концерт в Карнегі Голл.

Демонстрація розпічнеться в год. 11 біля Об'єднаних Націй, а відтак похід вирушить під совєтську місію.

У концерті, який заплянований на год. 3-ю по полудні, візьмуть участь: Менгеттенська симфонічна оркестра під батутою Андрія Бриттана, меццо-сопрано Рената Бабак, тенор Богдан Чаплинський, мішаний хор „Думка" і Школа Кобзарського Мистецтва з Ню Йорку.

Ці імпрези присвячені боротьбі українського народу за волю й незалежність в роках Другої світової війни.

В УІА відбудеться групова виставка

Ню Йорк. — В суботу, 5-го жовтня ц.р., від 2-6 години по полудні тут у приміщеннях Українського Інституту Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг П'ятої авеню) відбудеться відкриття групової виставки мистців: Слави Геруляк, Зенона Голубця, Ніни Кулинової, Аркадії Оленської-Петришин, Наталії Погребінської і Юрія Соловія. Виставка триватиме до 28-го жовтня включно.

Цією виставкою УІА започатковує мистецький сезон. Тут будуть влаштовані також інші виставки, музичні вечорі тощо.

Під час відкриття можна буде почастуватися вином і сиром та познайомитись з присутніми мистцями.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛІДЕР ОБВИНУВАЧУЄ АДМІНІСТРАЦІЮ Р. РЕҐЕНА

Ню Йорк. — Газета „Ню Йорк Таймс" надрукувала інтерв'ю з польським лідером генералом Войцехом Ярузельським, який приїхав до Ню Йорку, щоб виступити на ювілейній сесії Генеральної асамблеї ОН.

Репортери, які розмовляли з В. Ярузельським, заторкнули велике коло питань — від внутрішньої політики Польщі до міжнародних справ. Говорячи про становище в своїй країні, генерал заявив, що профспілкове об'єднання „Солідарність" нині не є реальною і організованою силою. Однак він зауважив, що його уряд „врахував помилки попередніх урядів" і не виключив повністю „Солідарність" з життя країни, тому що, як сказав генерал, „ця організація родилася як результат протесту робітників".

Ярузельський відчув себе незручно, коли його запитали, які ж вимоги „Солідарности" уряд виконав. Генерал згадав „економічні зміни в країні", „робітниче самоуправління на фабриках", „радіопередавання недільних католицьких відправ". Але польський лідер промовчав про те, що його уряд не виконав головних вимог вільної профспілки, таких як пом'якшення цензури, введення прав на страйки, ліквідація спеціяльних привілеїв для комуністичної еліти.

У погіршенні польсько-американських відносин Ярузельський обвинуватив Адміністрацію Рональда Реґена. Поставлені Урядом ЗСА умови для поліпшення відносин ущемляють, за словами генерала, суверенітет Польщі. Він сказав також, що Адміністрація Реґена несе відповідальність за відсутність прогресу на переговорах з розброєння.

Під час перебування в Ню Йорку Ярузельський зустрічався з багатьма людьми, які в тій чи іншій мірі впливають на політику і економіку ЗСА: з Дейвидом Рокфеллером і професором Колюмбійського університету Збігнєвом Бжезінським.

Ярузельського дуже озлило, коли йому нагадали слова секретаря Департаменту оборони ЗСА Каспара Вайнберґера, який сказав одного разу, що „Ярузельський є совєтським генералом у польській уніформі". Якщо судити з відповіді Ярузельського на запитання кореспондентів „Ню Йорк Таймсу" і його точки зору на польські і міжнародні справи, то треба признати, що К. Вайнберґер був недалекий від істини.

Обрали нового лідера партії Кебекуа

Монтреаль, Канада. — В неділю, 29-го вересня ц.р. делегати франкомовної сепаратистичної партії Кебекуа обрали на свого чергового лідера П'єра Марка Джансона, поміркованого політика, який вважає, що сепарація провінції Квебек і створення з тієї території самостійної держави повинно бути останнім засобом франкомовних канадців у боротьбі проти федерального уряду в Оттаві. Він, Джансон, радше волів шукати розв'язки в площині поширення автономних прав для канадців французького походження, які бажають плекати свої власні культурні й політичні вартості життя.

На підставі канадської парляментарної системи, П. Джансон, як лідер партії більшости у провінційному парляменті і наслідник колишнього лідера Рене Левека, буде також прем'єр-міністром провінційного уряду. Як інформують пресові агентства, він буде заприсяжений на становище прем'єра ще цьому тижні.

П. Джансон, якому минуло тепер 39 років життя, є сином колишнього популярного у провінції „прем'єр-міністра Даніеля Джансона. Він за урядування Р. Левека був міністром юстиції, але коли почалося змагання за лідерство в партії, Джансон не отримав підтримки Левека, який волів бачити на цьому становищі більш радикальну особу, яка продовжувала б його курс у політиці і змагала б до сепарації Квебеку, від решти провінцій.

Політичні спостерігачі, які слідкували за перебігом виборів у провінції і підтримкою Джансона партійними активістами, заявляють, що він, не зважаючи на поставу Левека, отримав переважаючу більшість голосів. У своїй промові після вибору П. Джансон не наголошував, як його попередник сепаратистичних гасел, а радше закликав до єдности в партії, підкреслюючи важливість у провінції також англійської й інших мов етнічних груп, які заселюють цю провінцію.

„Як цілість ми можемо двигнути нашу провінцію на перше місце", — заявив П. Джансон, переходячи з французької на англійську мову.

У політиці він проповідує вільну торгівлю Канади із З'єднаними Стейтами Америки й іншими країнами та закликає населення строго придержуватись законів країни. Спостерігачі кажуть, що вибір Джансона, мішанця з ірляндсько-французької родини на лідера сепаратистичної партії Кебекуа може закінчити еру дев'ятилітнього змагання франкомовних канадців за більші права і витрату енергії, яку, на думку канадських політиків, можна корисно зужити для більш конструктивних цілей.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ ЛІТАКИ ВЧИНИЛИ НАЛЕТ НА БАЗУ ТЕРОРИСТІВ

Єрусалим, Ізраїль. — Шість ізраїльських літаків перевели налет на штаб-квартиру Палестинської Визвольної Організації (ПВО) в пригороді столиці Тунісу. Цю акцію вважають відплатою за вбивство трьох ізраїльських громадян на покладі яхти в кипрському порті Ларнака.

Свідки налету розповідають про серію сильних вибухів і виникнення пожежі. Ізраїль офіційно підтвердив повідомлення про налет, а ізраїльські летуни повідомили, що всі намічені цілі збомбардовані. Повністю знищений будинок штаб-квартири групи, яка називає себе „Форс — 17", членами якої є заарештовані на Кипрі терористи.

Ізраїльські літаки перетнули лінію радарного спостереження Тунісу на дуже низькій висоті і вийшли точно на ціль в 20 милях від столиці Тунісу.

Речник ПВО в Римі повідомив, що є велика кількість жертв, але лідер палестинців Ясір Арафат не постраждав.

Палестинська Визвольна Організація офіційно не взяла на себе вбивства ізраїльських громадян на Кипрі, але прем'єр-міністер Ізраїля Шімон Перез заявив, що цей злочин ніколи не буде забутий і прощений.

Міністер оборони Ізраїля Іцак Рабін повідомив, що військово-морські сили Ізраїля захопили кілька яхт, які належать ПВО, і Ізраїль розглядає всю акваторію Середземного моря як зону переведення операцій безпеки.

М. ГЕКЛЕР ПРИЙНЯЛА ПОСТ АМБАСАДОРА ЗСА ДО ІРЛЯНДІЇ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен повідомив кореспондентів у вівторок, 1-го жовтня ц. р., що він найменував Марґарет Геклер, дотеперішнього секретаря Департаменту здоров'я і громадської обслуги, на пост амбасадора З'єднаних Стейтів Америки до Ірляндії. Геклер, після короткої надуми і розмови з Президентом в „чотирі очі", остаточно погодилася прийняти запропоноване їй становище і заявила, що ані Президент, ані ніхто інший з його найближчих співробітників не змушував і не настоював на тому, щоб вона резиґнувала з члена уряду, хоч раніше у Вашінгтоні поширювались різні поголоски про існуюче непорозуміння між нею і деякими впливовими членами Уряду.

Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив пізніше, що розмова між М. Геклер і Президентом Р. Реґеном відбулася на прохання секретаря Департаменту здоров'я і громадської обслуги. Розмова тривала 50 хвилин у вислідi чого Президент запропонував їй пост амбасадора. Вийшовши після розмови з Білого Дому Геклер ігнорувала питання кореспондентів, але після короткої наради з кількома її найближчими співробітниками М. Геклер проголосила офіційно про своє рішення. На запитання кореспондентів Р. Реґен, представляючи нового амбасадора до Ірляндії заявив, що він не настоював на резиґнації М. Геклер, а тільки дав їй до вибору дві можливості: прийняти запропонований новий пост, або залишитися далі на старій позиції. Очевидно, Президент натякав під час розмови про деякі труднощі в Департаменті, який очолювала Геклер, а головно про надто великі витрати на соціяльні програми, неспівмірні з бюджетом Уряду.

Політичні спостерігачі кажуть, що Президент Р. Реґен числився з інтеліґентною оцінкою загальної ситуації М. Геклер і не передбачав великих труднощів, хоч був не задоволений, що ця справа зміни продісталася до преси скоріше, як передбачали в Адміністрації. М. Геклер не скривала того факту, що деякі особи в Білому Домі, які належать до найближчого оточення Президента, працювали проти неї і домагалися її відходу з Уряду. Деякі речники Білого Дому і Конгресу знали, що Доналд Ріґен, шеф персоналу в Білому Домі вже віддавна домагався відходу М.Геклер і вказував на великі „розтрати" в її Департаменті.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ЕМІҐРАНТ З СССР, а нині мешканець Ню Йорку 19-літній шаховий майстер Максим Длугі, став чемпіоном світу серед юнаків. У світових першостях, що відбулися в Об'єднаних Арабських Еміратах, брали участь шахісти з 65 країн. Змагання проходили за швайцарською системою. В 13-ох рундах М. Длугі здобув 10 пунктів. Він став другим американцем, який завоював звання чемпіона світу серед юнаків. Першим був гросмайстер Ломбарді.

АМЕРИКАНСЬКА КОМПАНІЯ „Атлантік річфілд" підписала угоду з комуністичним Китаєм про участь в розвідуванні і видобутку природнього газу в Південно-Китайському морі. Згідно з підписаною на 30 років угодою, американська компанія вкладе в цю справу 500 мільйонів долярів.

НА ОБІДІ У ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА ЗСА Джорджа Буша, який очолює спеціяльну урядову комісію боротьби з тероризмом, була присутня колишня амбасадор ЗСА в ОН Джін Киркпатрик. Коли Дж. Буша запитали, чи вважає він дії французьких спецслужб терористичним актом, він відхилився від відповіді, і тоді Дж. Киркпатрик пояснила, що, на її думку, вибух на кораблі „Рейнбов ворріор" і „тероризм — це зовсім різні речі, бо французи, на відміну від терористів, не ставили собі за мету вбивати чи калічити цивільних осіб.

КОЛИШНЯ СПІВРОБІТНИЦЯ Сі-Ай-Ей в Гані Шарон Скрандідж визнала себе винною в передачі секретної інформації своєму приятелеві жителеві Гани Майклові Сусудісові. Суд над Ш. Скронідж відбудеться 15-го жовтня.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ розробив п'ятирічний плян заходів безпеки для закордонних дипломатичних представництв ЗСА. Плян включає поступову заміну совєтських громадян, що працюють в амбасаді ЗСА в Москві і в американському консуляті в Ленінграді, американськими громадянами. Нині в дипломатичних представництвах ЗСА в Совєтському Союзі працює близько 200 американців і понад 200 совєтських громадян. На вимогу Конгресу і державного секретаря Джорджа Шулца всі совєтські громадяни повинні бути поступово звільнені з амбасади і консуляту. В амбасаді СССР у Вашінгтоні і совєтському консуляті в Сан Франсиско працює понад 300 працівників, але серед них нема ні одного американського громадянина.

У СВІТІ

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ прокомуністичного уряду в Анголі заявив кореспондентам в Лісбоні, Португалія, що військове летунство Південно-Африканської Республіки і регулярні військові частини тієї держави все ще порушують територію Анголі і зводять повітряні бої з відносно слабим ангольським летунством. Як відомо, уряд ПАР і його військові частини рішуче допомагають атикомуністичним силам спротиву, які змагають до осунення комуністичної системи в Анголі і встановлення там повної незалежности. Рух спротиву контролює місцеві націоналістичні організації.

ПРЕЗИДЕНТ ПІВДЕННО-африканської Республіки Пітер в. Бота виступив у парляменті з новою програмою расової реформи і висловив думку, що чорне населення ПАР повинно мати свої представників в центральному уряді в Преторії. Він однак не подав в подробицях, як на практиці виглядатиме в майбутньому відносини між білою меншістю, яка творить уряд, і чорною більшістю, яка домагається рівних прав, знесення політики апартеїду, участи в загальних парляментарних виборах і представництва в уряді. Єпископ Англіканської Церкви в Йоганнесбурґу Дезмонд Туту заявив, що виступ президента Бота можна вважати добрим початком для покращання відносин між білим і чорним населенням, але пропоновані ним реформи не є вистачальними, щоб заспокоїти розбурхану хвилю протестів і задоволити негритян.

СВОБОДА SVOBODA
FOUNDED 1893
Svoboda (USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: Svoboda • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6 місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" висилайте на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Жертвенність на творче діло

Українська громада в Америці виявила подивугідну жертвенність за ввесь час свого існування. Так було ще в часах так званої заробітчанської іміграції і так було і далі є в часі, коли після Другої світової війни нахлинула сюди хвиля втікачів з рідної землі. Не маючи субвенцій з будь-яких чужих джерел здвигнено цілу мережу установ і організацій, які втримуються виключно тільки рідними пожертвами. Українська дійсність в Америці не є дуже світлою. Політично громада розбита, немає одного всіма визнаного авторитетного представництва ані назверх, перед усім вільним світом, ані перед американськими державними властями. В ділянці суспільної опіки створено ЗУАДК, який відіграв історичну ролю головно у переселенчій акції, але по нинішній день немає між двома океанами одного такого дому для немічних старших віком людей, як Дім ім. Івана Франка у Торонто. Нема теж одної лікарської амбуляторії для незаможних земляків, хоч лікарський світ численний, заможний і жертвенний. Брак згоди в громаді в такому трагічному для нації часі як тепер в Україні — це пресумне явище.

Але поруч із цими тінями є й ясні, світлі моменти. В минулу суботу, 28-го вересня 1985 року, американське НТШ вшанувало професора Володимира Кубійовича з його 85-літтям. Переведено наукову конференцію і ввечері бенкет. Щоб не вкладати в чужу кишеню великих грошей — влаштовано той бенкет не в якійсь репрезентаційній залі нюйоркського готелю, а в скромній, але дуже пристойній авдиторії школи св. Юра, яку парохія дала до розпорядження Громадському Комітетові безкоштовно. Впродовж двох годин бенкету, на якому виголошено низку коротких і змістовних промов, зібрано 60,000 долярів на новозасновану Фундацію Енциклопедії українознавства. Присутні зрозуміли й інстинктовно відчули, що йдеться про творче, конструктивне діло. Йдеться про друковане слово для чужинецького світу, про „Книгу знання" про Україну — як названо першу взагалі так звану Коломийську Енциклопедію українознавства, що появилася була перед Другою світовою війною під редакцією останнього голови НТШ в Галичині, д-ра Івана Раковського. Йдеться про видання англійською мовою після двотомової статтейної Енциклопедії, що вийшла коштом УНСоюзу, також гаслової Енциклопедії. А що кожну енциклопедію треба раз-у-раз усучаснювати, бо подані там дані „старіються" і стають перестарілими, то й треба на таке діло поважної суми грошей. Створено Фундацію, яка прагне спиратися на одномільйоновому фонді, щоб його не нарушувати, а працювати за отримані з того мільйона відсотки. 60,000 дол., зібраних в Ню Йорку на одному бенкеті впродовж двох годин — подає надію, що оптимізм організаторів Фундації виправдається.

Жертвенною показалася українська громада, заснувавши своїми фондами Український Науковий Інститут Гарвардського Університету. Рідними пожертвами втримується і діє Наукове Товариство імени Шевченка, яке зібрало поважну суму з нагоди свого 110-літнього існування. З рідних пожертв втримується теж і працює для добра науки Українська Вільна Академія Наук. Це ніби аполітична ділянка життя громади, але в умовинах окупації українська наука в Україні спутана ворожою цензурою. Адже в цілій Україні немає уже ні одного наукового журналу українською мовою. І тому пожертви на українську науку в Америці, чи Канаді, чи в Европі — це пожертви на таке „аполітичне" діло, яке робить преважливе політичне діло: творить рідну культуру, якої не можна творити в Україні, боронить українську правду, яку фальшують вороги, є амбасадором української справи в цілому чужомовному світі.

Це те світло в сучасній українській темряві. Світло, яке потверджує правду, що добро таке перемагає зло і що не все в українській громаді в діяспорі зле й погане. Така жертвенність дає наснагу до конструктивної праці. Майбутність належить до оптимістів, а не песимістів. Субота 28-го вересня у Ню Йорку була тріюмфом оптимістів.

Петро Шелест серед українців, проте, мав репутацію сепаратиста; Москва теж уважала, що він „розпустив" Україну! У Москві оповідали, що на якійсь нараді Шелест нагадав Щербицькому, щоб той говорив українською мовою. Щербицький — кремлівський попихач, відтяв: „Я говоритиму мовою великого Леніна", — звичайно, по-російському.

Стус з відразою відносився до тих кагебістів, які на допитах казали, що вони „тоже українці". Спілка письменників України має своїх кагебістів — знавців літератури, які донесли на правозахисницю Ірину Калинець, що вона в циклі віршів, присвячених Одіссеєві, в особі самого Одіссея звеличила Вячеслава Чорновола.

В'язнів-українців у таборах характеризувало почуття солідарности і великого патріотизму. Чужинці-в'язні уважали це пересадним, мовляв, похвали своєму народові були надмірні.

Ненавидячи совєтський лад, Василь Стус у „шпитальці" написав заяву про відмовлення від совєтського громадянства.

В'язні журилися і турбувалися станом русифікації та занепадом української мови в УССР. На цю тему Микола Руденко казав, що тепер навіть „для вчителя" знати повністю українську літературну мову — це подвиг, який можливий небагатьом. Для не-українців у таборах Стус виглядав „гетьманом, що гарцює на коні перед своїми полками". Для інших — Стус своєю невгнутістю нагадував Тараса

Михайло Кучер

НА СМЕРТЬ ВАСИЛЯ СТУСА

II.

Бульбу, який потрапив на польське вогнище із-за загубленої своєї тютюнової люльки.

У поезіях, написаних Стусом в таборах, багато висловів любови до України. Стус пішов до таборів на смерть як людина, що любила Україну. Поезії Стуса тяжко або й неможливо перекласти на російську мову. У перекладі зникає чар поезії, залишається переказ змісту. Наприклад, у поезії на смерть Алли Горської, „Ярій, душе! Ярій, а не ридай", на російську мову передано лише зміст.

При зовнішньому холоді і навіть гордості Стус внутрішньо був насправді доброю і вражливою людиною. Він позитивно ставився до колег-літераторів. Не був заздрісний. При розмовах із чужинцями Стус ніколи не осуджував Дзюбу, який капітуляцією купив собі свободу, і не називав його зрадником, бо про всіх українців бажав казати тільки позитивне. В СССР зробити собі кар'єру і заслужити ласку большевицького окупанта можливо тільки перекінчицтвом.

Покищо мало ми знаємо про Стуса. Але можемо довідатись більше. Він так, як і Шевченко, прийняв за дороговказ заповіт любови і боротьби за волю свого народу до останнього дня свого короткого життя. Стус загинув за Україну.

Для кого писав Стус? Писав для нас, українців, але очевидно, не для обивателя, який волів розважальний жанр і якому чуже інтелектуальне напруження.

Ми, на чужині, живемо в атмосфері популяризації доступного нам мистецтва. — в інерції невибагливости і плекаємо невибагливі смаки. А це найгірше для мистецтва. Досі небагато з нас знає щось про Василя Стуса. Але мусимо пізнати все, що він написав і що є тут на поселеннях. Рослинне існування не було для Василя Стуса, як не було воно і для Шевченка, його духового батька. Не легко бути поетом з хребтом в окупованій Батьківщині, не легко взяти на свої плечі біль Матері України, пронести життям високі заповіти і не загинути смертю мученика.

Окупант не дає відомостей про винищення нашої Батьківщини, нема статистики, нема вірогідних соціологічних студій. На чужині ми не завжди навіть знаємо про нищення нашої Землі, про ерозію ґрунтів, про затоплення вульгарними „морями"-багнами найурожайніших земель при Дніпрі.

Голови кволих і переможених хиляться. Залишається сіра праця на хліб насущний. Але на тому безрадісному полі височать люди-маяки, які говорять про самозбереження народу; подвижники, які згоряють передчасно, щоб освітити путь майбутнім поколінням. Виживають пристосованці — Тичини, Коротичі — які існують коштом ближнього, коштом чести, коштом співпраці з окупантом. Зростає на нашій землі індиферентність суспільства; часто ініціятиву віддано окупантові, а хто її виявить індивідуально — опиняється у концентраційних таборах і на засланні, далеко від рідної Землі, чи в інших „млинах смерти".

Окупант завзято нищить у народі пам'ять про українське минуле, пам'ять про трагедію Коліївщини, руйнування Січі. Співають „півні"- вчені на службі окупанта, але після їх співів не розвиднюється. „Моє діло теляче — наївся та й у хлів". Нехай це буде навіть державна „дача".

Перед Василем Стусом поет Павло Грабовський, в'язень царських заслань, сказав: „Націоналізм — конечна умова вселюдського поступу. Від загибелі однієї нації терпить все людство. Інтернаціоналізм — це для пануючої нації".

Євген Сверстюк, філософ і літератор, якого трудно запідозрити в необґрунтованому песимізмі, довголітній політичний в'язень, з сумом ствердив, що українська молодь здебільшого не знає своєї історії і культури. (Звідки їй це знати?). Але це не значить, що в Україні нема серед найкращих її синів ідеалізації минулого, бо це ж здорова психологічна реакція на негацію окупантом всього щиро українського, що дороге нашим серцям.

Роман Кухар

КНИГА З НАВКОЛОСВІТНІМИ ВРАЖЕННЯМИ

Д-р Юліян Мовчан. „Мої подорожі довкола світу". Мистецьке оформлення Вадима Павловського, портрет автора. Слово від Видавців (д-ра Костя Церкевича), з додатком довідника „Ґу'з Ґу" серед інтелектуалів про автора і списком його видань. Науково-Дослідне Т-во Української Термінології, Ню Йорк, 1985, ст. 307.

Загальновідомий автор праць на медичні теми, публіцистичних писань, статтей в нашій періодиці (зокрема у „Свободі") та почитних книжок з філософсько-національною тематикою, „Що варто б знати", „Незабутнє і непрощене", журналіст, лікар і громадянин д-р Юліян Мовчан обдарував своїх читачів черговим об'ємистим томом мандрівно-мемуарного змісту, „Мої подорожі довкола світу". Засяг авторових професійно-журналістичних і краєзнавчих подорожувань незвичайно обширний, бо охоплює Европу (теж деякі сателітні країни), Південну і Північну Америку (ЗСА, Канаду, Бразилію, Арґентину), Азію (Індію, Китай, Японію), Африку й Австралію.

Журналістичний хист Ю. Мовчана, його багатий досвід і ерудиція бувалої та допитливої людини, збагачує цю книгу, назверх — збірку барвистих подорожніх репортажів, елементами вдумливости, зчаста студійним скеруванням, а в цілому підходом з погляду загальних зацікавлень туриста з освітніми цілями.

Книжка уявляє собою справжню мозаїку картин і подій з широкого світу, вможливлюючи кожному читачеві довільно, особисто вибирати з багатого матеріялу широко закресленого простору. Для любителів природного дозвілля привабливими будуть розділи про славний національний заповідник ЗСА — Єлловстонський парк, чи ґрандіозний Великий Кеньйон, що настроює думку на досвітки людського буття, або й такі ж первісні залишки Скам'янілого лісу. Політично зорієнтований читач знайде свої теми гідні особливішої уваги, як от африканський „апартаїд", секретні і буденні справи червоного Китаю, світла й тіні сучасної Румунії й Болгарії, життьова стопа Скандинавських країн, кольорит Еспанії, особливості Португалії, Ірану й Афґаністану, подорож по слідах Христа у „Святій землі".

Хто ж особливо дорожить українікою на чужині, з користю для себе прочитає звіти автора з його відвідин могили Михайла Драгоманова у столиці Болгарії, Софії, оперного театру в Буенос Айрес, де співала наша славна Соломія Крушельницька, чи з оглядин здобутків австралійських українців, або стану нашого посідання в Арґентині тощо.

Книжкою Мовчана „Мої подорожі довкола світу" можна користуватись, як подорожнім провідником по вибраних місцях, а то прочитувати її, як дуже цікаву, багатосторонню освітню літературу, в чому вона заслуговує на суспільне поширення. Її можна замовляти на адресу: J. Movchan, M.D. P.O. Box 133 Macedonia, Ohio 44056 USA.

Лев Яцкевич

МАЯК СВОБОДИ В НЮЙОРКСЬКІЙ ГАВАНІ

(До 100-річчя „Статуї Свободи")

„Дайте мені ваших втомлених покидьків долі,
Юрби стривожених, вбогих, що прагнуть свободи —
Тих, що залишені над берегами недолі,
Тих, що бездомні, що гнані вітрами негоди.
Я їм усім освічу — золоті двері волі!"

Емма Лазарус

З-поміж десяток тисячів пам'ятників, якими густо проснована наша плянета, тільки три з них привертають нашу особливу увагу: велетенська піраміда Хеопса, побудована приблизно 3000 років до н.е. в Ґізі, передмісті сьогоднішньої столиці Єгипту — Каїра, виструнчена Ейфелева Вежа в Парижі, споруджена видатним французьким мостовим інженером Александром Ґюставом Ейфелем в 1889 році для Всесвітньої Виставки, як символ технічних досягнень людства в XIX віці та, найбільш унікальна своїм задумом та ідеєю, Статуя Свободи, побудована в 1886 році і розташована на малому острівці, в середині смараґдової нюйоркської гавані.

Творцем цієї статуї був Фредерик Август Бартольді, французький архітект та скульптор, італійського походження. Він працював над нею 10 років спільно з інженером А. А. Ейфелем, який запроєктував в її нутрі залізну структуру та систему сходів, щоб забезпечити належною стабільністю перед дією морських вітрів і шквалів та щоб дати змогу її відвідувачам дістатися до її корони та смолоскипа. Сама статуя, поверх 300 стіп заввишки, була зроблена з міді та пов'язана із внутрішньою сталевою структурою густою системою заклепок (нютів).

Статуя Свободи — дарунок французького народу у перше сторіччя незалежности Америки. Вона зображує молоду, вродливу жінку із задуманим обличчям та короною на голові, яка тримає, у високопіднесеній правій руці, горіючий смолоскип, а в лівій, книжку з написом на титульній стороні: 4-го липня 1876 року. У її підніжжі лежать розірвані невільничі ланцюги. Вона прикріплена до зореподібного, кам'яного п'єдесталю (проєкт американського архітекта Ричарда Ганта), величиною кількаповерхової будівлі, в якій тепер розташований музей іміграції.

На його фронтоні вміщений зворушливий сонет американської письменниці Емми Лазарус, уривок якого, в перекладі автора цих рядків, використано як мотто до цієї статті. Для тих, хто цікавиться історією Статуї Свободи, слід згадати, що моделем для її обличчя була автократична мати самого скульптора, Августа Шарльотта Бартольді, яку він, до речі, обожнював.

Повз те задумане та повне надхнення обличчя пропливло багато тисячів кораблів, навантажених по вінця новими іміґрантами, що покидали рідні землі, з надією найти в Новому Світі свободу та кращі умовини життя.

Усі вони із зворушенням та сльозами радости в очах дивилися на цю маєстатичну Статую, що із горіючим смолоскипом в руці освічувала їм золоті ворота волі.

Поруч Статуї Свободи стоїть невеликий острів Елліс, на якому в 1892 році американський Уряд відкрив іміґраційну станицю, крізь яку мусіли перейти всі новоприбулі іміґранти. Ця станиця була закрита щойно в 1954 році.

За цей час, крізь її ворота перейшло поверх 17 мільйонів іміґрантів. Майже 40 відсотків теперішнього населення ЗСА — це діти, унуки та правнуки тих еміґрантів, які тепер займають в цій країні високі становища, у федеральній Адміністрації, в науці, економії, пресі, промислі, торгівлі, мистецтві та майже у всіх ділянках масової комунікації та розваги.

Між новоприбулими іміґрантами були представники всіх европейських народів та національних груп: Італії, Ірляндії, Греції, Швеції, Норвегії, Росії та Австроугорщини, між ними й українці, яких із-за браку власної держави еміґраційні урядовці густо-часто записували як австрійців, росіян, поляків, мадярів, карпаторусинів чи рутенців. І щойно, на вільній американській землі більшість з них зуміла зідентифікувати свій національний корінь та

(Закінчення на стор. 3)

ЮРІЙ ТРОЙДЕНОВИЧ ТА ПОЛЬСЬКА ІНТРИҐА

Іван Филипчак. „Дмитро Детько", історична повість. Друге видання. Обкладинка з оригіналу Е. Козака роботи Марти Анни, портрет автора. Передмова Ігоря Лоського, вступне слово Ірини Дибко, спогад про Батька Бориса Филипчака, зі списком його видатної літератури. В-во Юл. Середяка, Буенос Айрес, 1985, ст. 124.

Тількищо перевидана з оригіналу Видавництва Івана Тиктора в 1935 році чергова книжка автора історичних повістей, Івана Филипчака, а саме „Дмитро Дедько", матиме для читачів особливе значення пластичним зображенням маловідомої занепадної доби Галицько-Волинської Держави, безпосередньо перед її розпадом та інвазією Галичини в 1340 році польським королем Казимиром, сином Владислава Локетка.

Ореол славних традицій Галицько-Волинської землі, з такими національно-державними світочами, як Ярослав Осьмомисл, Роман Мстиславич, Данило Романович, Лев Данилович, почав меркнути з передчасним відходом від влади Лева й за володіння його слабосилого сина Юрія І, т. зв. „короля Руси", який усе більше піддавався польським державним впливам. Хоча за часу його князювання панував мир, був це прикметний „мир перед бурею". Вона швидко назрівала з вибором на княжий престіл (що його залишили після короткого княжения і смерти Андрій та Лев Юрієвичі) сина Марії Юріївної й мазовецького удільного князя Тройдена, спольщеного Болеслава Тройденовича, чи Юрія II, останнього князя суверенної Галицько-Волинської Держави.

На тлі тієї доби щораз більшої польської орієнтації на князівському дворі, зросту колонізації українських земель чужим аґресив-

(Закінчення на стор. 3)

Іванна Савицька

КУРОРТ ПЄЩАНИ НА СЛОВАЧЧИНІ

III.

Закінчення

Розмова з Бетговеном

Його погруддя коване в камені стоїть у парку, близько пансіону Термія. Майже кожного дня зупиняюся тут і проваджу з генієм розмову. Він похмуро споглядає на світ, брови наїжені, волосся летить на чоло.

Чому, Бетговене, сердитий такий стоїш? Чи невдоволений місцем, а може малим постаментом, негідним великого генія? Одне, за твоїми плечами стоїть жіноча скульптура з піднаписом „Весна". Вона вдесятеро більша за тебе, але що з того? Прийдуть колись буревії, звалять скульптуру, і залишаться з неї тільки дрібні кусочки. Тебе не всилі звалити ніякі грізні завірюхи, бо сила твоя не у камені, а в безсмертному дусі.

Тут, у Пєщанах ти лікував свої немочі 25-літнім молодцем. Тут ти творив, і писав любовні листи безнадійно закоханий у Джулієтту, а опісля у Тересу. Розпогоди чоло! Сьогодні струнний квартет із Швеції виконував твої композиції, а німецький піяніст у Термії грав твою „Для Елізи" і безсмертну „Місячну Сонату".

Скільки спогадів, скільки переживань з давно-минулих літ..

Бетговене! Ти вічно будеш живий! Модерна творчість минеться, а твори Бетговена лишаться незнищимими і перейдуть у майбутні століття.

Буря на ріці Ваґ

У неділю по полудні пливемо кораблем по ріці Ваґ. День похмурий, безсоняшний, але їдемо, бо в будні немає як.

Корабель невеликий, вміщає сотню людей. Займаємо лавку назовні, бо тут простірно, більше повітря, і кращий вид на довкілля.

Вода мутна, сповнена боровинних соків, бо саме тут у прибережжі ріки глибокі поклади боровини.

Сотня вітрильників підпливає у нашому напрямі, відай спортові змагання. Рибалки вовтузяться із сітями, а білі меви крешуть крильми збурене плесо води. Щось недобре віщують крикливі меви...

Сірою парасолею нависає над нами небо, сильний вітер вдаряє об наш корабель і нагла буря розшалілася з неймовірною силою. Небо тріщало від громів, лискавки, мов зміюки прошибали важку задуху і ховалися у надрах ріки.

Хто спритніший, вліз під дах корабля, решта залишилася на покладі. Сипнув дощ, мов з коновки і наш кораблик колишеться, мов маленька лушпинка. Вітер нищить спортовцям вітрильники, жбурляє дико полотнами. Перелякані хлопці підпливають до нас, чіпляються кинених шнурів, і наш корабель щораз більше поринає у воду. Нас вже не сотня, а може сто п'ятдесят.

„Ой рятуй, рятуй Божая Мати, корабель загибає"...

На щастя великий човен підпливає нам на рятунок, за ним другий і третій, буря поволі стихає, вмовкають громи. Ми промоклі до нитки, ми босі, але держимось, бо в серце ступає надія. Онде на небо виходить ясна веселка...

Кілька загальних завваг

Харчування у пансіоні „Есплянада", — можна сказати — задовільне. Все гарно подане, все на час. „Полієвки" (юшки) навіть смачні, але брак бараболі не заступлять ні книдлічки, ні паприки, ні редька. Пєщани не мають салати, помідори якісь розлізлі, немає овочів, черешень, яблук, помаранч тут ніхто не бачить. Квасні порічки стояли на столах неторкнені.

Велика кількість пстругів у численних словацьких річках заповняє тамошню кухню, але пструг на обід і пструг не вечерю, навіть на срібній таці скоро може проїстися. М'ясної крамниці немає в цілому місті. Але є й позитиви. Прислуга в пансіонах дуже чесна. Ніхто не торкне ніже цента.

Бальконі відкриті вдень і вночі, немає вломів, немає крадіжок, немає в країні вбивства, ніхто тут не пориває дітей. Готелеве життя пливе спокійним руслом. Є німецькі, чеські і словацькі газети, англійські тут не приходять. Немає теж телевізора, а той єдиний, що був, стояв закритий, нудні програми не притягали глядачів. Мала бібліотека стояла до послуг гостей.

Про недугу нашого Президента ми довідались з віденського радіо. Тон інформації був, можна сказати — співчутливий, зичливий навіть, зате вістка чеською мовою — байдуже холодна.

Араби й жиди живо дискутували, тоді збившись в окремі групи, проте в їдальні немає у розмовах політики, є успіхи, компліменти, вміло приховані фальші, є мінеральна вода й улюблена „Пепсі-Кола".

Листи до Пєщан ідуть довго, поштівки з Пєщан — ще довше, навіть три тижні).

Релігійне життя у Пєщанах проходить гейби нормально. (Точніших даних не маю).

Три католицькі костьоли і один протестантський весь день стояли відкриті. В суботу вечір годі увійти до костьола, так глітно. Там, на стіні, біля вівтаря, на почесному місці розмальовані святі Кирило і Методій...

Лікування у Пєщанах безумовно корисне, але під умовою, що пацієнт не дуже слабий. От так, трохи вакацій, а трохи тої курації. Вона виснажлива, але й помічна.

Можна користати з екскурсій (втрачаючи лікування). Наша поїздка до Праги й Братислави не вкладається у рамки репортажу.

Три тижні пролетіли скоро, якже скоро! Ми знову в малому літачку, що наче ота пташина спурхує вгору. Вже не видно топіль, не видно чепурних пансіонів, ще клаптики стиглого жита миготять за вікном, ще зеленіють внизу, широкі колгоспні лани, а ген далеко, далеко синьою довгою смужкою тягнуться гори Карпати.

Пробуджене сонце заливає золотом вікна і малий літачок поринає у горах хмар...

Кінець.

Маяк...

(Закінчення зі стор. 2)

свою національну тотожність.

Мало того, з приїздом другої та третьої хвилі української іміграції до ЗСА, після Першої та Другої світових воєн, вони поширили та поглибили українське організаційне життя та існуючу мережу українських культурно-освітніх товариств, пресових органів, книжкових публікацій, театрів, спортових товариств, шкіл українознавства аж до українських катедр на престижевих американських університетах включно.

Але найважливіше, що вони потрапили протоптати нові чи поширити старі стежки наших зв'язків та контактів з американським науковим, мистецьким, і політичним світом та пробити невеликі щілини в системі масової інформації, яка досі була щільно замкнена та недоступна для української проблематики.

Як розповідає Геродот — побудова Піраміди Хеопса, яку будували на протязі 20 років 100,000 рабів, поглинула майже повністю всі прибутки стародавнього Єгипту. Дешевше обійшлося Франції із спорудою Ейфелевої Вежі, кошт побудови якої дорівнював поверх одному мільйонові долярів, з яких 200,000 дол. покрив французький уряд, а приблизно 800,000 дол. стягнув собі сам спорудник, з квитків вступу за оглядання тієї Вежі протягом наступних 20 років.

Найдешевше коштувала Статуя Свободи, кошт якої дорівнював 670,000 дол., з яких 400,000 дол. становив кошт самої статуї, а 270,000 дол. кошт побудови її п'єдесталю. Згідно з домовленням, французький народ покрив кошти виготовлення статуї, а американський — п'єдесталю. Потрібні гроші, зібрано з дотацій приватних людей та публічних грошових збірок, до успіху яких, причинилися у великій мірі промотор ідеї Статуї Свободи та її неперевершений захисник Йосиф Пуліцер, колишній мадярський іміґрант, газетний магнат та засновник журналістичної й літературної нагород свого імени в ЗСА.

Дня 28-го жовтня 1986 року Статуї Свободи сповниться 100 років. Сто років ожидання на нових

Статуя Свободи

емігрантів, в позиції, виставленій постійно на дію вітрів, буревіїв, морських шквалів, прибоїв солоної морської води та кислотних дощів, витиснуло своє тавро на зовнішньому вигляді статуї та її фізичної стійкости. Те саме можна сказати про будинки колишньої еміграційної станиці, на сумежному острові Елліс, які теж не встоялися нещадному зубові часу.

Маючи те все на увазі та доволі близький реченець 100-річчя Статуї Свободи, президент Реґен покликав до життя 18-го травня 1982 року Комісію століття Статуї Свободи на острові Елліс (The Statue of Liberty — Ellis Island Centennial Commission), завданням якої було зібрати 230 мільйонів дол. для віднови обидвох проєктів, їх постійної консервації, організації святкувань, з нагоди 100-річчя Статуї Свободи, та влаштування освітніх програм про Статую Свободи. Грошові пожертви на ті цілі впливають безперервно на адресу Фундації Статуї Свободи та Острова Елліс в Ню Йорку (The Statue of Liberty-Ellis Island Fundation, Inc. P.O. Box 1986, New York, N.Y. 10018)

Головою цієї комісії Президент іменував харизматичного президента автомобільної корпорації Крайслера, М.А. Аякокку, який на її першому засіданні сказав, що не зважаючи на великі обтяження актуальними проблемами корпорації Крайслера, він погодився прийняти головство цієї комісії, щоб в той спосіб сплатити борг своїм батькам які, як італійські іміґранти проїздили біля Статуї Свободи та проходили крізь золоті ворота на острові Елліс в пошукуванні за свобідним життям та кращою долею для себе та своїх дітей, яку вони, до речі найшли.

Хоч до 100-літнього ювілею залишилося ще доволі часу, запляновна збірка грошей добігає до кінця. Сама Статуя Свободи та колишня іміграційна станиця на острові Елліс, проходить докорінну віднову. Частинно пошкоджений смолоскип залишиться в музею іміграції, а на його місце Статуя Свободи одержить новий позолочений.

На цьому, можна було б закінчити статтю про кольоритну історію Статуї Свободи, якщо б не пов'язаність задуму тієї статуї з членською грамотою Т-ва „Просвіти" у Львові. Ця грамота перед Першою світовою війною становила, ґейби візитну картку для кожного свідомого українця та ознаку його національної тотожности. І тому не слід дивуватися, що велика частина членів Т-ва „Просвіти" обрамлювала свої членські грамоти та вішала їх у своїх домах на почесних місцях. Така грамота мого батька висіла також в нашому домі в Стрі, до якої ще малим хлопцем, я часто приглядався, але тільки вдень, бо ввечері я шалено боявся крилатого диявола, що символізував на тій грамоті темні сили безпросвітности українського народу.

Коли вітри долі, по довгих перипетіях та пригодах, загнали мене до Нового Світу, де я побачив пеший раз в Нюйоркській гавані славну на ввесь світ Статую Свободи, я дивився на неї довший час, немов заворожений, бо в цій статуї я пізнав знайоме мені обличчя жінки зі смолоскипом в руці, що на членській грамоті мого батька персоніфікувала львівську „Просвіту". Яка, до болю, велика схожість обох задумів мистця Ф. Бартольді та, незнайомого мені, по прізвищу творця, сповненої носталгійного сантименту, членської грамоти „Просвіти".

У Статуї Свободи — молода жінка у вільній грецькій туніці з невільничими, розірваними кайданами у її підніжжі та горіючим смолоскипом в руці, освічує новоприбулим іміґрантам до ЗСА золоті ворота до тієї країни волі. На членській грамоті „Просвіти" молода жінка, майже ідентично одягнена, розбиває сяйвом смолоскипу кромішню темноту безпросвітньости, що налягла густим рядном на села та міста Галичини, сини та дочки якої щойно 21 років тому, скинули ланцюги кріпацтва.

А тепер питання: чи можна говорити тут про якийнебудь вплив чи пов'язаність тих двох проєктів? Навряд! Хоч хронологічно вони стоять дуже близько себе. Маємо тут на думці дату оснування Т-ва „Просвіти" у Львові, 8-го грудня 1869 року та дату відкриття Статуї Свободи в Ню Йорку, 28-го жовтня 1882 року. Хоч, проєкт цієї Статуї був вже готовий в 1876 році, як доказ може правити виставлення її правої руки з горіючим смолоскипом на Світовій Виставці у Філядельфії 1876 року та переговори творця Статуї Свободи, Ф. Бартольді з Фердинандом де Лєссепсом, творцем Суеського Каналу в 1867 році, щодо побудови маяка при вході до цього каналу у виді статуї жінки із смолоскипом в руці. На жаль, ця велика ідея Бартольді не була зреалізована через фінансові труднощі уряду Єгипту.

Можливо, що це була рука Божого Провидіння, щоб ця унікальна статуя, замість освічувати шлях Суеського Каналу нафтовим танкирам, освічувала обездоленим іміґрантам шлях крізь золоті ворота волі в ЗСА.

Вечір Б. Лепкого

З-поміж постатей нашої літератури ніхто так не притягає і не зворушує людей, як Богдан Лепкий. Всі пам'ятаємо його ранні поезії, його літературно-критичні нариси, а найбільше вбилася в пам'ять його трилогія про Мазепу, що вийшла на підмостки нашого театру у формі драми. Тому й не дивує нас, що 20-ий Відділ Союзу Українок Америки у Філядельфії постановив на 27-го жовтня ц.р. присвятили йому вечір. Відділ запланував це саме напередодні річниці його смерти (Б. Лепкий помер у 1941 році). Ініціятиву влаштування вечора дала згадка про д-ра Романа Смика, свояка нашого поета, що зберігає у своєму архіві видання і малюнки поета. Тому членки з Управи Відділу запросили його і дістали його згоду.

Доповідь про творчість Богдана Лепкого приготує д-р Р. Смик. Він відомий діяч на церковно-суспільному полі, основник фундації Богдана Лепкого при НТШ, філантроп і меценат. Працює як лікар у стейті Іллиной. Він привезе на цей вечір частину архіву зі спадщиною Богдана Лепкого.

Довкруги цього головного виступу угрупувались інші точки. Читців творів поета вибрано з Філядельфії і околиці. Це декляматорка Володимира Кавка, журналіст і заступник керівника українського Відділу „Голосу Америки" з Вашінгтону ред. Микола Францужено, й голова Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку інж. Тарас Грицай.

Поезії Богдана Лепко озвучило багато композиторів. Їх відспіває відома концертова співачка, сопрано Ія Мацюк-Грицай. Тут почуємо у її виконанні не одну пісню, якою колись захоплювались. Крім того,скрипаль проф. Петро Прус заграє скрипковий твір, скомпонований Винявським, для вшанування поета. Фортепіяновий супровід спочиватиме в руках проф. Дарії Гординської - Каранович, концертової піяністки, відомої з виступів в Европі й Америці, та загально любленої піяністки проф. Зої Маркович.

Укладом цієї програми й веденням її займається відома поетка і сатирик Міра Гармаш. Про оформлення сцени подбає мистець-маляр Роман Василишин, що подасть портрет Богдана Лепкого і рисунок його гербу.

Архів поета привезе й упорядкує сам власник його д-р Роман Смик. В архіві, крім рукописів і видань, є ряд малюнків поета, бож знаємо, що крім поетичного таланту, Богдан Лепкий служив також образотворчому мистецтву. Правда, він не виступав у цій галузі мистецтва, але любив малювати для власного задоволеня.

Пані з Управи 20-го Відділу подбають про солодкий буфет, щоб угостити присутніх, а головне — рідню поета, що до неї йдуть тепер окремі запрошення.

Нехай цей вечір стане нашим поклоном поетові від того покоління, що виростало під його впливом і пізнало переломову добу нашої історії з його щасливої руки.

Л. Б.

Юрій Тройденович...

(Закінчення зі стор. 2)

ним елементом та постійних хитань безвільного князя Юрія II, який став послушним знаряддям чужих інтриг, особливо Казимира в його плянах завоювати українські землі, виступає єдина міцна постать того критичного часу на рідному терені — боярин Дмитро Детько, дорадник Юрія Тройденовича, великий патріот і державний муж загроженого у своїх основах Галицько-Волинського князівства, після смерти Юрія й тимчасового безладдя представник верховної влади української держави. Персонажі Дмитра Детька, як і Юрієвої характерної дружини Офки, доньки литовського великого князя Ґедиміна, чи не найкраще змальовані в повісті.

З замітніших сцен твору слід вирізнити церемонію коронації Юрія І Львовича, вибір на князівське наслідця Юрія II Тройденовича, боярський суд над Юрієм II та його визнання своєї вини й покаяння. Відтворення тих подій надає повісті побутового кольориту й деякого сенсу історичної документації. Теж і мовними засобами (добір таких архаїзмів, як „ятров" — шваґер, „драгоман" — начальник цісарської охорони, „бирич" — розвідник князівської дружини) старався автор не без успіху передати посмак тієї віддаленої доби.

Як провідна ідея повісти „Дмитро Детько", зарисовується особистий погляд педагога і державника Івана Филипчака на причини упадку Галицько-Волинської Держави: багата й гостинна українська земля від віків принаджувала ворожих зайдів і грабіжників. Міцні українські князі вміли дати їм належну відсіч, тоді коли слабкі знемагали, або попадали в полон інтриг чужих володарів, „завидющих та загребущих" супроти наших земель. Одним з таких віроломних інтриґантів саме й виявився польський король Казимир. Склавши раніше присягу щодо ненападу на землі Галицько-Волинської держави, він згодом добився від Папи Римського звільнення від свого заприсяженого зобов'язання, своєчасно, за допомогою своїх агентів, довів до отруєння Юрія II, й тоді напав на українську державу під претекстом оборони інтересів князя польського походження. „Дмитро Детько" — прикметна для наших взаємовідносин з ворожими сусідами України ілюстрація з історії. Книжка матиме, особливо для нашої молоді, велику виховну вартість.

Її можна замовляти на адресу: I. Fylypchak, 2 Crescent Ave. Passaic, N.J. 07055.

ЛІДЕРИ ІНДУСТРІЯЛЬНИХ держав — ЗСА, Великобританії, Франції, Західньої Німеччини, Японії, Італії, Канади — зустрінуться в ЗСА 23-го і 24-го жовтня ц.р., для обміркування політичної стратегії конференції на вершинах між президентом ЗСА Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Ґорбачовим в листопаді цього року в Женеві. Голови згаданих держав і міністри закордонних справ прибудуть до Ню Йорку на святочну сесію Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй і,користаючи з цієї нагоди, відбудуть згадані наради. Вміжчасі президент Франції Франсуа Міттеран відбуває окрему зустріч з генеральним секретарем ЦК КПСС. Він відмовився взяти участь у конференції.

БЕЗПОСЕРЕДЕНІ ІЗРАЇЛЬСЬКО-йорданські переговори правдоподібно розпічнуться у початкових днях місяця грудня, — заявив кореспондентам президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен після зустрічі з королем Йорданії Гуссейном у Вашінґтоні. У заяві нічого не згадується про участь палестинців в йорданській делеґації, але політичні спостерігачі припускають, що Йорданія і Палестинська Визвольна Організація творитимуть одну спільну делеґацію, без окремої згадки „хто є хто".

Повідомляємо Рідних, Приятелів, Знайомих та Українську Громаду, що тлінні останки Покійної

бл. п.

ІРЕНИ С. ЩЕРБІЙ

з дому ІВАШКО

перенесено на Вічний Спочинок з цвинтаря Mt. Olivet, Дітройт, Мишиґен до УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПАМ'ЯТНИКА-МАВЗОЛЕЮ в Вашінґтоні, Д. К.

Молебен, запечатання крипти відправив о. Йосиф Денищук з Українського Католицького Крайового Собору, дня 6-го вересня р. Б. 1985.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

У ТРЕТЮ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього ЧОЛОВІКА, ТАТА, ДІДУНЯ, БРАТА, ЗЯТЯ І ШВАҐРА

бл. п.

Максима Макарчука

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

в неділю, 6-го жовтня 1985 р., о год. 10-ій ранку в катедрі св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й. при 160 Захід 82-га вул.

У глибокому смутку:

дружина ПАВЛЯ з дому ПОПРУЖУК з родиною

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього ЧОЛОВІКА І БАТЬКА

бл. п. д-ра

Володимира Душника

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, 14 жовтня 1985 р., о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й. при 22 East 7th Street, New York, N.Y.

Про молитви та участь в Святій Літургії за спокій душі Покійного просять —

дружина — МАРІЯ

син — МАРКО

і Родина

Ділимося сумною вісткою, що наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ ШАРИЙ

з дому МАҐЕРОВСЬКА

нар. 17-го лютого 1897 р. в Кокошинцях на Поділлі, Україна відійшла у Вічність дня 9-го вересня 1985 року в Луїсвілл, Кентакі.

ПОХОРОН відбувся 13-го вересня 1985 р.

У глибокому смутку залишились:

сини — д-р МОДЕСТ з дружиною ҐЛЯДИС
БОРИС
дочка — МАРТА ГУРКО з чоловіком БОГДАНОМ
внуки:
д-р ЮРІЙ ШАРИЙ
МАРТА ДОҐЛЯС з чоловіком
д-р ОРЕСТ ГУРКО з дружиною ВІКТОРІЄЮ
д-р ЛЕСЯ І ЛІДА ГУРКО

Згідно з бажанням Покійної, замість квітів на могилу, прошу пересилати пожертви на український семінар в Бразилії

Ukrainian Seminary c/o Rev. J. Zalutzkei
737 Bannenman Ave. Winnipeg, Manitoba R2X-1J9, Canada

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПОПЕРЕДИВ Нову Зеляндію, що якщо вона і далі буде забороняти запливати в свої порти американським кораблям з атомовими двигунами або нуклеарною зброєю на покладі, то її прийдеться виключити з оборонного пакту АНЗЮС. Заява державного Департаменту була зроблена у відповідь на виступ в ОН прем'єр-міністра Нової Зеляндії Дейвида Лянґе, який сказав, що якщо договір АНЗЮС передбачає прибуття в новозеляндські порти кораблів з нуклеарною зброєю на покладі, то такий договір не може служити добрим відносинам із ЗСА. „З'єднаним Стейтам доведеться переглянути відносини з Новою Зеляндією", — сказано в заяві державного Департаменту.

У Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

автором монументальної праці „Українці в Генеральній Губернії, 1939-1941", видання Миколи Денисюка у Чикаго 1975 року на 664 сторінок. Як момуарист записався В. Кубійович двома своїми книжками „Мені 70" і недавно виданою книжкою „Мені 85". Це типово мемуарний твір. Особливо цікава там частина, в якій він подає характеристику різних осіб, його близьких співробітників. Деякі наші люди, вороги В. Кубійовича, називають його „колябрантом". Насправді він глибокий патріот-державник, реаліст і конструктивіст, що не визнає фрази без конструктивного діла.

Д-р Атанас Фіґоль, останній доповідач на тему „Суспільно-політична діяльність В. Кубійовича", погоджувався з тією характеристикою Кубійовича. Кубійович насправді ніколи не мав нагоди і можливости бути активним українським громадським діячем. Народився і виховався на західній межі східньої Галичини, на Лемківщині, студіював і науково працював у Кракові. Все ж, як юнак він зголосився був до Української Галицької Армії і брав участь у так званий Чортківській офензиві. Мав тісний зв'язок з НТШ у Львові і завжди, в усіх обставинах працював для української справи. За оборону української правди важко потерпів, бо за його відважні виступи проти фальшівництва ентічної статистики польськими державними чинниками позбавили його доцентури в Ягайлонському університеті і заробіткової праці вчителя гімназії у Кракові.

Намічений у програмі наукової конференції мґр Г. Колодій не прибув, але надіслав текст своєї доповіді, що її коротко переповів проф. А. Жуковський. Г. Колодій стверджує, що зладжений проф. Кубійовиче, „Атлас української території", це тепер бібліотечна рідкість. Тамошні дані треба би усучаснити, бо вони перестарілі. Вже ж — це прецінний науковий документ.

У запитах і короткій дискусії забирали слово професори: Маркусь, Жуковський, Ленцик і Падох та д-р Микола Ценко. На запит, чи появиться заповіджений другий том твору В. Кубійовича про Український Центральний Комітет у Кракові, д-р Маркусь, який недавно вернувся з Парижа, відповів, що стан здоров'я проф. Кубійовича ледве чи дозволить йому на виконання такого завдання.

Ствердивши корисність тієї наукової конференції і висловивши переконання, що всі виголошені доповіді появляться внедовзі в окремому збірнику у виданні НТШ, І. Кедрин подякував доповідачам і приявним і закрив конференцію.

Бенкет

Вечірній бенкет відбувся в авдиторії школи св. Юра. Тосмайстром був д-р Степан Ворох. Відкрив бенкет голова Громадського комітету проф. Василь Калинович. Вступну молитву перевів Митрополит Православної Церкви в Америці і почесний член НТШ Блаженніший Мстислав. Голова НТШ д-р Я. Падох у короткому „Слові про ювілята" подав телеграфічним стилем нарис життєпису й наукової праці проф. В. Кубійовича, закінчивши свій виступ окликом „Многая літа" для ювілята, що співом підхопила ціля заля. Д-р С. Ворох відчитав привітального листа від президента УВАН проф. Юрія Шевельова. Проф. Франк Сисин виголосив привіт від УНІГУ. Д-р Іван Флис промовляв від УНСоюзу, фундатора і видавця двотомової англомовної енциклопедії українознавства, і запевнив, що й тепер, коли створилась Фундація Енциклопедії для продовжування того культурного діла, УНСоюз дасть фундації метеріяльну підтримку.

Митрополит Мстислав виголосив короткий спомин про свою співпрацю з проф. Кубійовичем в часи Другої світової війни в умовинах німецької окупації і ствердив, що він має з В. Кубійовичем ту спільну рису вдачі, яка проявляється у „перегонах самого себе" у праці.

Д-р А. Фіґоль пояснив, чому створено Фундацію Енциклопедії: ідеться про зібрання одного мільйона долярів, щоби з відсотків такої суми можна видавати дальші англомовні томи гаслової Енциклопедії, яка є „живим тілом" і мусить щораз усучаснюватися. Д-р А. Фіґоль висловив переконання, що після відходу покоління В. Кубійовича і його самого, Фіґоля, справа не загине, бо придбано багато молодших віком приятелів і звеличників цієї ідеї.

Останнім промовляв представник фундації Іван Стасюк, який викликав захоплення всіх приявних своїм оповіданням, як він впродовж короткого часу розпродав всі 5,000 примірників першого тому англомовної гаслової Енциклопедії українознавства, великої люксусово виданої книги з кругло 1,000 сторінками друку: купують той твір головно на дарунок молоді.

Після промов відбулася коротка мистецька програма, в якій виступали бандуристи Микола Дейчаківський і Оля Ходоба з Ню Йорку та Левко Савицький з Польщі.

На підбадьорливий заклик д-ра С. Вороха приявні зголошували пожертви на Фундацію Енциклопедії. Готівкою і деклараціями зібрано 60,000 дол. Найбільшими п'ятьма жертводавцями були: Маріян і Іванка Коці — 20,000 дол., НТША — 10,000, д-р Микола і Стефанія Ценки — 5,000 д-р Марія Кознарська — 4,000 і Кредитова Кооператива в Ню Йорку — 3,500. Подякою тосмайстра і кінцевою молитвою, яку перевів парох церкви св. Юра в Ню Йорку о. Патрикій Пащак, ЧСВВ, закінчився бенкет. Приявних було понад 200 осіб.

В НОРМАНДІЇ У СВОЄМУ домі померла від хвороби пістряка на 64-му році життя відома французька актриса Сімон Сіньйоре, яка виступала у багатьох фільмах і користувалася великою популярністю у французьких глядачів. Президент Франції Франсуа Міттеран надіслав для родини С. Сіньйоре кондоленційного листа, у якому говориться, що „ціла Франція сумуватиме з приводу відходу в інший світ улюбленої француженки".

РЕЧНИКИ ПЕНТАҐОНУ повідомили Конґрес, що З'єднані Стейти Америки погодилися продати для Китайської Народної Республіки фабрику для виробу амуніції і потрібну для цього модерну апаратуру. Цей продаж, який буде переведений у формі складення фабрики на китайській території американськими військовими інженерами і техніками, буде першим урядовим договором зреалізованим на пректиці між двома країнам. Якщо Сенат і Палата Репрезентантів не буде інтервеніювати на протязі 30 днів, Пентаґон розпічне доставу частин для побудови фабрики, — заявив кореспондентам представник Пентаґону полковник Доналд Бровнлі. Проєкт коштуватиме приблизно 98 мільйонів долярів.

УРЯДОВІ ВІЙСЬКА в Ель Сальвадорі припинили, або обмежили до мінімуму військові операції проти марксистських партизан на півночі, згідно з вимогами марксистів, які тримають у закладі дочку президента Хозе Наполена Дуарта, Інез Дуарте-Дуран. Прокомуністичні сили спротиву крім того вимагають зупинення на певний час пропаґандивної кампанії і звільнення 34 в'язнів. Тому, що в'язні перебувають під безпосередньою контролею військового командування, президент Дуарте мусить мати дозвіл головного штабу армії і згоду армії на звільнення провідних марксистів у заміну за звільнення його дочки. Правду кажучи армія не дуже задоволена пертрактацію Дуарте з марксистами і розголошенням цієї справи.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УСВТ „Ч.Січ" — „РОВЕРС"С.К. 1:5

Цими змаганнями на виїзді в місті Метачин, що відбулися у неділю, 15-го вересня ц.р., „Ч. Січ" розпочала свій черговий сезон копаного м'яча. Багатьох симпатиків, що не змогли поїхати на перші змагання, напевно, цікавить стан першої дружини, тобто її склад та чи зайшли в ньому якінебуть зміни.

В звітовій зустрічі ми побачили майже вповні минулорічний склад, у якому, як вже відомо, „Ч. Січ" здобула чемпіонат Ню Джерзі і літнього турніру ДАБ. З минулорічного складу виступають: М. Хамуляк, Дж. Ромійо, Р. Павлюс, Р. Сабо, Дж. Зулійо, Д. Брієнза, І. Чижович, А. Бакун, М. Торій, Д. Бакун, М. Хмілевський, д-р В. Бакун. З тих, що не виступали в минулорічному чемпіонаті, слід відмітити Сирчвела і Ансальма, обидва колишні професійні футболісти. Сирчвел свого часу виступав в Греції в атенському професійному клюбі, Ансальмо ще минулого року — в Ню Йоркському „Космосі". Треба при цьому згадати, що в зв'язку із розв'язанням професійної ліґи в ЗСА, велика більшість футболістів колишніх професійних клюбів ввійшли тепер до складів кращих дружин півпрофесійних і аматорських ліґ, в тому числі теж до ряду клюбів, що виступають в І-ій дивізії „Ґарден Стейт Ліґи" в Ню Джерзі. Значно зросла в цій дивізії компетиція. Відрадно, що в цьому сезоні, крім першої, вже започаткувала свої виступи друга дружина, до складу якої ввійшли в більшості минулорічні юнаки. Провідником тієї нової дружини є Петро Біназеський.

Повертаючись до звітових змагань, треба відмітити, що хоч „Січовики" номінально були гостями, але на площі вони почувалися дійсними господарями. Вони диктували розвиток подій і на протязі майже 90-ти хвилин надавали тон. Наші футболісти перевищували суперників у швидкості і витривалості, наполегливіше боролися за кожний м'яч. Єдиним недоліком в цих змаганнях був брак успішного закінчення акцій, з яких змагуни нашого нападу не зуміли здобути голів. Єдиного голя, що остаточно перерішив долю цих змагань, здобув Чижович з влучної подачі А. Бакуна в 19-ій хвилині. Ще перед перервою „Січовики" двічі створили добрі нагоди до підвищення конто голів, але Чижович і пізніше Хмілевський не досягли бажаної мети. Подібні ситуації заіснували на протязі другої половини, але м'яч, наче заворожений, оминав на інчі ворота, або відбивався від поперечки. Декілька критичних ситуацій під власними воротами ліквідували господарі, що в другій половині в більшості концентрувалися на щільній обороні.

Календар змагань Ч. Січі" (Перша половина сезону).

22-го вересня ц.р. на площі Фарчерс Ґров „Ч.Січ"-Польський С.К.

29-го вересня ц.р. у Фріголлі, Н. Дж. „Гавел Кікерс"-„Ч. Січ"

6-го жовтня ц.р. Ярдвіллі, Н. Дж. „Трентон Кікерс" - „Ч. Січ"

13-го жовтня ц.р. Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - Принстон С.К."

20-го жовтня ц.р. в Ню Бранзвику Мадярський С.К. - „Ч.Січ"

27-го жовтня ц.р. Фарчерс Ґров „Ч. Січ" - „Італійський С.К."

В днях, коли перша дружина виступатиме на виїздах на площі Фарчерс Ґров, відбуватиме свої ліґові змагання друга дружина, що змагатиметься в „Б" Дивізії з такими клюбами: Картерет С.К., Бранзвик Юнайтед, Перт Амбой Перу, Перт Амбой З.П.А., Прінтінґ С.-К., Ривер Ровд Ренджерс, і Сейрвіл Мітіор.

(от)

УСК Ню Йорк - Влазіні С.К. 1:1

У неділю, 15-го вересня ц.р. на площі Метрополітен Овал в Ню Йорку перша дружина УСК-у Ню Йорк розпочала свій новий сезон в 1-ій Дивізії Космополітальної Ліґи. Свою першу зустріч наша дружина закінчила ремісовим вислідом 1:1. На протязі цих змагань дружина УСК-у була рівнорядним партнером суперників, а навіть в окремих хвилинах мала ініціятиву. Все таки ведення 1:0 здобули гості в 15-ій хвилині, використавши помилку нашого оборонця. У 20-ій хвилині чоловий стрілець УСК-у - Мартінез, ефектовним голем вирівняв вислід 1:1. Були можливості здобути перемогу, якщо б не помилки, що їх допустилися змагуни нашого нападу і в першу чергу, Альвес, який перестрілив ворота з найдогіднішої позиції. Оправданням до певної міри є те, що наші футболісти виявили деяку нервовість, адже це перший виступ у вищій дивізії після довгих років.

Наша дружина виступила в своєму минулорічному складі, в якому з нових футболістів стартували Віктор Ощова і Даніел Ґомез. Склад УСК-у: Ксавієр, Нюгоф, Ферарі, Ляскано, Карасько, Чарний, П. Коваленко, Мицак, Жовтий, Мартінез, Альвес, Ощова, Ґомез, і граючий тренер С. Коваленко.

Резервова дружина УСК-у перемогла резерву „Влазіні" високим вислідом -6:0.

С. К.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Київ „Динамо" - Москва „Динамо" 5:0

Цю високу перемогу здобули київляни у себе вдома на центральному стадіоні при участі 37, 200 глядачів. В звітових змаганнях найкращий бомбардир України і всього СССР Олег Блохін встановив новий рекорд ґолів 203, здобувши в цій зустрічі ґет трик три ґолі. Два дальших ґолі стрілили Євтушенко і Заварів.

Київ „Динамо" — Донецьк „Шахтар" 2:0

У цих змаганнях, що відбулися в Києві 3-го вересня ц.р. при участі 30,000 глядачів, переможні ґолі для київлян здобули Євтушенко і Яремчук.

Після цих змагань київляни ведуть у показнику табелі ігор, маючи досі здобутих 37 точок. Друге місце займає Москва „Спартак" 35 точок. На третому місці крокує Дніпропетровське „Дніпро", що в двох останніх змаганнях перемогло російський клюб „Факел" Воронеж 6:0 (чоловий стрілець дружини Протасов здобув чотири ґолі, а дальші два Шуршин і Башкиров) і військовий клюб СКА Ростов 2:0 (обидва ґолі здобув Протасов). У показнику табелі ігор „Дніпро" має 34 точки.

В 25-ій рунді змагань Одеса „Чорноморець" зазнав поразки з клюбом СКА Ростов 1:3, після чого займає 10-те на усіх 18 місць (22 точки). Зазнав поразки у себе в Харкові клюб „Металіст" з московським „Динамо" 0:1, після чого займає восьме місце (23 точки). Донецький „Шахтар" із досі здобутими 22-ма точками опинився на 12-му місці. Першенства вищої ліґи продовжуються.

(от)

ІЗ СІ-АЙ-ЕЙ ЗВІЛЬНЕНІ КІЛЬКА АҐЕНТІВ після того, як високопоставлений співробітник КҐБ Віталій Юрченко, що втік на Захід, обвинуватив їх в шпигунстві на користь Совєтського Союзу. Однак ні один із зв'язаних з КҐБ агентів Сі-Ай-Ей не займав посади, яка дозволяла б говорити про нанесення ними великої шкоди безпеці З'єднаних Стейтів Америки.

РЕЧНИКИ АФҐАНІСТАНСЬКОГО руху спротиву заявили, що в Афґаністані загинув американський журналіст Чарлз Торнтон, наїхавши своїм джіпом на розривну міну. Ці речники відмітили, що інший чужинець, який товаришив згаданому журналістові у його подорожі, був тяжко поранений. Пізніше виявилося, що другою особою був також американський журналіст Пітер Шлактер. Легко поранені були також два лікарі Джан Маґнум і Джадд Дженсен. Представник газети „Арізона Репаблік" заявив, що журналіст Ч. Торнтон був медичним кореспондентом цієї газети і був посланий до Пакістану із спеціяльною місією.

Документація...

(Закінчення зі стор. 1)

1982 року, що її підписали Йосип Тереля, о. Григорій Будзиновський, Стефанія Петраш-Січко та отці Ігнатій і Діонізій. В заяві пригадується незаконну люквідацію Української Католицької Церкви і ставиться вимоги щодо її леґалізації;

- Лист секретаря групи о. Будзиновського, з 20-го лютого 1983 року до редакції „Вільної України";
- Постанова стрийського районного суду відносно примусового лікування Віктора Рафальського;
- Розмова Йосипа Терелі з представниками режиму в Ужгороді 23-24 квітня 1984 року;
- Стаття Василя Кобрина п. з. „Нарис життя о. Михайла Вінницького";
- Таємна постанова закарпатського виконкому з 3-го липня, 1984 року;
- Матеріял, що відноситься до смерті київського журналіста В. Марченка, а саме, стаття Анни-Галі Горбач, написана як вступ до видання, присвяченого Марченкові, що появиться незабаром на німецькому книжковому ринку п.з. „Він мусів вмерти, бо не міг мовчати";
- Судова розправа над В. Марченком 13-го березня 1984 року в Києві;
- Ніни Марченко „Відкритий лист до радянських представників влади" і „Відкритий лист до матерів світу".

Популярність і поширення цієї документаційної серії допоможе безперечно звернути увагу західньої громадськости на переслідування в Україні, порушення елементарних людських прав українських громадян, яких поступово відтинають від коренів рідної культури та релігійних традицій.